

Polska branża faktoringowa goni światową czołówkę – relacja z III Międzynarodowego Kongresu Faktoringu

W dniu 13 września w Warszawie, z inicjatywy Polskiego Związku Faktorów (PZF) odbył się już trzeci Międzynarodowy Kongres Faktoringu. W jego czasie profesjonaliści z polskiej branży faktoringowej mieli okazję zapoznać się z praktykami stosowanymi za granicą oraz omówić najważniejsze wyzwania, jakie stoją dziś przed sektorem. Wśród wiodących tematów znalazły się kwestie ryzyka, jakie ponoszą faktorzy w ramach świadczenia usług przedsiębiorstwom, a także współpracy pomiędzy firmami faktoringowymi. W wydarzeniu wzięli udział szefowie światowych organizacji faktoringowych: Erik Timmermans z International Factors Group, Jeroen Kohnstamm z Factors Chain International oraz John Gielen z EU Federation. Ponadto, poza przedstawicielami branży w Polsce, w Kongresie uczestniczyli również reprezentanci firm faktoringowych z zagranicy, m.in. z Austrii, Belgii, Hiszpanii, Niemiec, Rosji czy Wlk. Brytanii. W sumie, na liście uczestników znalazło się 215 osób.

W czasie Kongresu miało miejsce kilka ważnych dla branży wydarzeń. Po pierwsze, ogłoszono przystąpienie do Polskiego Związku Faktorów dwudziestego już członka w postaci Banku Polskiej Spółdzielczości (BPS). W efekcie, liczniejszy PZF generuje już około 90% obrotów branży faktoringowej w Polsce. Po drugie, został rozstrzygnięty konkurs „Złote pióro PZF” na najlepsze prace naukowe poświęcone faktoringowi. W kategorii prac licencjackich zwyciężyła Patrycja Żarska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, a wyróżnienia przyznano Karolinie Popko, Andrzejowi Zawadzie i Michałowi Piętcie. W kategorii prac magisterskich wygrała praca Agnieszki Dąbrowskiej ze Szkoły Głównej Handlowej, która dwa lata wcześniej pokonała innych uczestników swoją pracą licencjacką, a wyróżnienia otrzymali Agata Wasilewska, Anna Barek i Michał Starzyński. Podczas Kongresu zaprezentowano również najnowszą publikację PZF pt. „Faktoring. Almanach Polskiego Związku Faktorów. Rok II”, w której obok opracowań praktyków znalazły się również prace teoretyczne, w tym laureatów zeszłorocznej edycji konkursu „Złote pióro PZF”.

Faktoring w Polsce i na świecie

Erik Timmermans, sekretarz generalny International Factors Group (IFG), zauważył w czasie Kongresu, że globalny rynek faktoringu rósł przez ostatnie 30 lat cztery razy szybciej niż światowa gospodarka. Według danych IFG w 2011 r. wartość obrotów w faktoringu przekroczyła wartość 1 961 mld euro, co oznacza wzrost o 25% w ciągu roku. Niekwestionowanym liderem wzrostów są aktualnie Chiny, w których wartość obrotów wzrosła w 2011 r. o 77%, do 274 mld euro. W efekcie Chiny w rankingu krajów o największych obrotach objętych faktoringiem osiągnęły drugą lokatę, zaraz po Wielkiej Brytanii i Irlandii z łącznymi obrotami 286 mld euro. Specjaliści z branży

*Polski Związek Faktorów
ul. Solec 81 B, lok. A-51, 00-382 Warszawa
tel./fax 81/ 445 20 55 wew. 344*

*Przewodniczący Komitetu Wykonawczego: Mirosław Jakowiecki
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Jarosław Jaworski
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Krzysztof Kuniewicz*

*Numer KRS: 0000256244
www.faktoring.pl*

spodziewają się, że Chiny zdetronizują wyspiarzy i staną na pierwszym miejscu podium przed końcem tego roku.

Szansami dla rozwoju branży w skali światowej są ujednoczenie rozwiązań technologicznych oraz przepisów regulujących usługi faktoringowe w różnych krajach, w szczególności na terenie Unii Europejskiej. Jednocześnie, faktoringowi nie pomaga niedostosowanie przepisów do jego specyfiki, jak to ma miejsce w przypadku regulacji Bazylea III czy dyrektywy UE o wymogach kapitałowych (CRD IV).

Na tle świata dobrze prezentują się wyniki osiągnięte przez faktorów w Polsce, co zbliża nas do czołówki dojrzałych rynków. Zgodnie z opublikowanymi w lipcu danymi GUS obroty instytucji firm faktoringowych w Polsce wzrosły w 2011 r. do 95,3 mld zł. Tym samym, ich udział w PKB Polski wyniósł 6,25%, co daje Polsce wynik lepszy od światowej średniej (4,3%). O ile tempo wzrostu wartości obrotów w faktoringu w zeszłym roku wyniosło według GUS 2,3%, o tyle wiodące na rynku firmy zrzeszone w PZF odnotowały znacznie wyższą dynamikę na poziomie 19,3%, co jest zbliżone do średniej globalnej – 25%. Co więcej, zwiększenie obrotów w faktoringu w ostatnich miesiącach przyspiesza i w pierwszych sześciu miesiącach 2012 r. wyniosło według PZF 26,8%, w porównaniu z tym samym okresem 2011 r. Rozwojowi branży sprzyja znajomość faktoringu wśród przedsiębiorców, obrazowana liczbą klientów korzystających z tej formy finansowania. Według GUS wzrosła ona na przestrzeni 2011 r. o 18%, do 6 467 firm.

John Gielen, prezes organizacji EU Federation, podkreślił podczas III Międzynarodowego Kongresu Faktoringu, że polski rynek usług faktoringowych rozwija się szybciej niż europejski. W ciągu sześciu ostatnich lat średnie roczne tempo wzrostu wyniosło dla Polski 32%, w porównaniu ze średnią europejską 9,5%.

Mimo dynamicznego rozwoju, udział Polski w globalnym obrocie faktoringowym pozostaje stosunkowo niewielki, na poziomie ok. 1,2%. Rozwinięte rynki europejskie osiągają wyniki kilkukrotnie lepsze, w tym: Wlk. Brytania i Irlandia w sumie – 14,6%, Włochy – 8,9%, Francja – 8,9%, Niemcy – 8% i Hiszpania 5,7%. Jest to sygnał potwierdzający, że polski rynek usług faktoringowych, mimo sygnałów świadczących o jego dojrzeniu, ma nadal duży potencjał wzrostu.

Wartość obrotów faktoringowych przypadających na jednego klienta jest porównywalna w Polsce oraz za granicą i wynosi kilkanaście milionów złotych rocznie.

Rynki krajowy i zagraniczne różni natomiast popularność poszczególnych usług finansowych określanych mianem faktoringu. Na rodzimym rynku nadal dominuje faktoring pełny (50,5% obrotów), w którym faktor przejmuje od klienta ryzyko braku zapłaty ze strony jego kontrahenta.

*Polski Związek Faktorów
ul. Solec 81 B, lok. A-51, 00-382 Warszawa
tel./fax 81/ 445 20 55 wew. 344*

*Przewodniczący Komitetu Wykonawczego: Mirosław Jakowiecki
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Jarosław Jaworski
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Krzysztof Kuniewicz*

*Numer KRS: 0000256244
www.factoring.pl*

Na świecie udział tej usługi jest znacznie mniejszy (28% obrotów), ponieważ popularność zyskuje nieewidencjonowana w Polsce usługa dyskonta faktur (35% obrotów), w ramach której przedsiębiorca jest częściowo odpowiedzialny za zarządzanie wierzytelnościami i ich dochodzenie.

Polski rynek charakteryzuje również nieco niższy od przeciętnego poziom koncentracji rynku. Zgodnie z danymi IFG średni udział największych pięciu firm w rynkach krajowych wynosi aż 89%. W Polsce udział pięciu największych instytucji w obrotach wynosi aktualnie 72,2%, jak podaje PZF.

Porównanie branży faktoringowej w Polsce i na świecie w 2011 r.:

	Polska	w tym PZF	Świat
Wartość obrotów	95,3 mld zł	67,1 mld zł	1 961 mld euro
Dynamika obrotów r/r	2,3%	19,3%	25%
Udział obrotów w PKB	6,25%	n/d	4,3%
Liczba klientów	6 467	4 106	484 530
Liczba dłużników (odbiorców faktoringu)	b/d	81,6 tys.	8 441,5 tys.
Średnia wartość obrotów na klienta	14,7 mln zł	16,3 mln zł	3,2 mln euro
Udział faktoringu bez regresu (pełnego)	50,5%	44,8%	27,7%
Udział faktoringu z regresem (niepełnego)	48,8%	55,2%	46,3%
Dyskonto faktur	b/d	b/d	34,9%
Udział faktoringu krajowego	83,4%	78,7%	73,5%
Udział faktoringu zagranicznego	16,6%	19,8%	26,5%

Dane za 2011 r. według GUS, PZF oraz International Factors Group

W polskiej branży nadal stosunkowo niewielki jest też udział w obrotach faktoringowych finansowania transakcji międzynarodowych. Udział faktoringu zagranicznego dla Polski wyniósł w 2011 r. ok. 16,5%, podczas gdy za granicą był on o 10 pkt. proc. wyższy. Postępująca integracja gospodarcza Polski z Unią Europejską pozwala jednak sądzić, że ta dysproporcja będzie z czasem malała. Widać to w przypadku współpracy w tzw. modelu dwóch faktorów, gdzie międzynarodowe transakcje biznesowe obsługują faktory z kraju eksportera oraz importera. Jak wskazał w czasie Kongresu Jeroen Kohnstamm, sekretarz generalny Factors Chain International (FCI), w 2011 r. polskie instytucje jako faktory eksportowi objęły faktoringiem obroty o wartości 160 milionów euro, co oznacza wzrost o 960%, a jako faktory importowi – 189 milionów euro, czyli o 70% więcej w stosunku do 2010 r.

Ryzyko w faktoringu i jak nim zarządzać

Tematem przewodnim III Międzynarodowego Kongresu Faktoringu były kwestie ryzyka. Jak ujął to Mirosław Jakowiecki, Przewodniczący Komitetu Wykonawczego PZF: „W dzisiejszych

Polski Związek Faktorów
ul. Solec 81 B, lok. A-51, 00-382 Warszawa
tel./fax 81/ 445 20 55 wew. 344

Przewodniczący Komitetu Wykonawczego: Mirosław Jakowiecki
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Jarosław Jaworski
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Krzysztof Kuniewicz

Numer KRS: 0000256244
www.factoring.pl

warunkach gospodarczych, kiedy dostęp do kapitału jest trudniejszy, a ryzyko braku zapłaty między podmiotami gospodarczymi wyższe, ważnym wyzwaniem dla faktorów jest bezpieczeństwo środków finansowych, jakie powierzają swoim klientom. Nie wystarczy więc zwiększać wysokość finansowania faktoringiem, musimy również umiejętnie zarządzać ryzykiem”.

Ryzyko jest nieodzownym elementem działalności faktoringowej, a jednocześnie elementem, który sprawia, że firmy zwracają się o świadczenie usług faktoringowych. Wynika to z faktu, że faktor jako pośrednik w płatnościach między przedsiębiorstwami w mniejszym lub większym stopniu bierze na siebie ryzyko związane z opóźnieniem lub brakiem tych płatności. Poziom tego ryzyka jest różny w przypadku poszczególnych faktorantów (firm korzystających z faktoringu), jak i branż, w jakich działają. Branże, w których często występują upadłości lub zatory płatnicze, są źródłem wyższego ryzyka dla faktorów. Do nich należą ostatnio budownictwo, transport i handel detaliczny (małe sklepy).

Zadaniem faktorów jest właściwie ocenić i wycenić ryzyko związane z transakcjami objętymi faktoringiem, a następnie regularnie je monitorować. Pozwala to uniknąć szczególnie kosztownych oszustw, czyli tzw. „fraudów”, w ramach których faktorant świadomie wystawia faktury i otrzymuje za nie finansowanie od faktora, mimo, że wie, iż nie dostanie za nie płatności.

Na obniżenie poziomu bezpieczeństwa w obrocie objętym faktoringiem może wpływać rosnąca konkurencja między samymi faktorami. Jeśli bowiem będą oni mniej restrykcyjnie weryfikować kondycję finansową klienta i jego odbiorców przed podpisaniem umowy faktoringowej, częściej będą narażać się na ryzyko ich niewypłacalności.

Aby uniknąć tego typu zagrożeń, faktorzy stosują różne narzędzia. Najpopularniejszym z nich jest sprawdzanie, czy potencjalny klient nie widnieje w rejestrze dłużników czy w innych bazach danych nierzetelnych klientów. Za granicą popularne są audyty terenowe, czyli wizyty w firmie, w czasie których badane są nie tylko dokumenty finansowe klienta, ale również istnieje możliwość osobistej obserwacji, jak ona funkcjonuje. Takie audyty stosowane są przede wszystkim przy podpisaniu nowej umowy, ale często również kontrolnie, raz w roku, już w czasie jej trwania. Jak na razie, tego typu rozwiązania nie są stosowane w Polsce, gdzie sygnałów mogących świadczyć o ryzyku oszustwa dostarcza analiza strumieni płatności i różnych wskaźników oraz statystyk generowanych przez programy komputerowe analizujące prawidłowości w tychże płatnościach.

Współpraca między faktorami

Jednym ze sposobów na ograniczenie ryzyka w faktoringu jest zacieśnienie współpracy pomiędzy faktorami. Jest to szczególnie ważne w przypadku obsługi międzynarodowych transakcji biznesowych. W ich przypadku często stosuje się model dwóch faktorów, gdzie finansowania udzielają faktor z kraju eksportera, jak i z kraju importera. Oprócz wielu innych zalet, takich jak np.

*Polski Związek Faktorów
ul. Solec 81 B, lok. A-51, 00-382 Warszawa
tel./fax 81/ 445 20 55 wew. 344*

*Przewodniczący Komitetu Wykonawczego: Mirosław Jakowiecki
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Jarosław Jaworski
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Krzysztof Kuniewicz*

*Numer KRS: 0000256244
www.factoring.pl*

brak potrzeby stosowania akredytyw czy efektywność kosztowa, model ten zapewnia, że żaden faktor nie zostanie zaskoczony z powodu braku znajomości przepisów w drugim kraju, którego dotyczą transakcje.

W faktoringu krajowym przykładem daleko idącej współpracy faktorów jest tworzenie konsorcjów, których celem jest obsługa jednego klienta. Dziś zdarza się, że przedsiębiorca zwraca się o finansowanie i współpracuje jednocześnie z dwoma lub więcej firmami faktoringowymi jednocześnie. Na polskim rynku praktycznie nie zdarza się jednak, żeby faktoryzy z własnej inicjatywy współpracowali przy obsłudze jednego klienta. Dzieje się tak, ponieważ brakuje doświadczenia oraz wypracowanych zasad tego typu współpracy. Tworzenie konsorcjów między faktorami w Polsce jest więc uzależnione od opracowania kodeksu współpracy, który mógłby powstać w ramach Polskiego Związku Faktorów przy skorzystaniu z wzorców wypracowanych za granicą.

Współpraca między firmami faktoringowymi, poza formalnymi zasadami, wymaga również wzajemnego zaufania. Jego osiągnięcie jest łatwiejsze poprzez regularne kontakty w ramach związku branżowego. Na zakończenie Kongresu Mirosław Jakowiecki zachęcił do kontynuowania i pogłębiania współpracy między firmami faktoringowymi, co zapewni lepszą obsługę klientów i podwyższenie poziomu bezpieczeństwa dla faktorów.

Polski Związek Faktorów jest instytucją zrzeszającą 20 członków: 18 instytucji finansowych oferujących usługi faktoringowe: arvato Polska, Bank Millennium S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., BPS Faktor S.A., Bibby Financial Services Sp. z o.o., BNP Paribas Factor Sp. z o.o., BRE Faktoring S.A., BZ WBK Faktor Sp. z o.o., Coface Poland Factoring Sp. z o.o., Credit Agricole Commercial Finance Polska S.A., Faktorzy S.A., IFIS Finance Sp. z o.o., ING Commercial Finance Polska S.A., Pekao Faktoring Sp. z o.o., PKO BP Faktoring S.A., Pragma Faktoring S.A., Raiffeisen Bank Polska S.A., SEB Commercial Finance Sp. z o.o., oraz dwóch członków wspierających: Hilton-Baird Financial Solutions Sp. z o.o. i FaktoringBroker Sp. z o.o. Polski Związek Faktorów jest członkiem międzynarodowej organizacji EUFederation.

Kontakt dla mediów:

Michał Miłowski
Solski Burson-Marsteller
tel.: 0696 834 641, 022 242 86 26
mail: mmilowski@solskibm.pl

Małgorzata Połok
Polski Związek Faktorów
tel. 0607 045 231, 081 445 20 55 w. 345
mail: pzf@faktoring.pl

*Polski Związek Faktorów
ul. Solec 81 B, lok. A-51, 00-382 Warszawa
tel./fax 81/ 445 20 55 wew. 344*

*Przewodniczący Komitetu Wykonawczego: Mirosław Jakowiecki
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Jarosław Jaworski
Wiceprzewodniczący Komitetu Wykonawczego: Krzysztof Kuniewicz*

*Numer KRS: 0000256244
www.faktoring.pl*